

Poklad a perla

Cyklus I. „Ježíšův příběh“, katecheze 26.

Materiál vytvořilo © Katechetické středisko AP 2025 (Lenka Jeřábková)

Cíl:

Děti se seznámí s podobenstvím o pokladu ukrytém v poli a o vzácné perle (Mt 13,44–45). Umí toto podobenství vztáhnout k pojmu Božího království, rozumí jeho smyslu. Je možné je seznámit rovněž s druhým výkladem, kde si děti uvědomí svou hodnotu v Božích očích.

Děti se učí vnímat, jak jsou pro ně některé předměty a vztahy cenné, i to, jak se hodnoty mění, jak jsou u každého trochu jiné a jak je důležité umět se jedné věci pro druhou vzdát. Mohou rovněž zakusit prožitek vlastní ceny v Božích očích.

Seznam použitých materiálů a literatury:

Muroňová, Eva: S tebou na cestě – Metodika k pracovním listům náboženské výchovy pro 4. třídu ZŠ. Praha: Česká biskupská konference, 2004.

Můj největší poklad – Boží království. Duha č. 11 / 2016-2017.

Já jsem tady a zpívám. Brno: Kartuziánské nakladatelství, 2010.

Rejchrt, Luděk. Haleluja, amen – Zpívání pro malé i velké děti Boží. Praha: Kalich, 2008.

<https://zpevník.proscholy.cz/>

<https://vlcidoupe.cz/>

Pomůcky ke katechezi:

- K **úvodní modlitbě** – vytištěné texty či noty, pokud je potřebujeme.
- K **pohybové hře „Najdu vzácnost?“** – množství „obyčejných věcí“ (kamínky, korálky, víčka – cca 30-50 kusů podle počtu hráčů), jedna „vzácnost“ (něco, co se výrazně liší – větší kámen, lesklá kulička apod.), sáček pro každého hráče.
- K **aktivitě „Ježíšovy příběhy“** – vytištěný plakát „Ježíšovy příběhy“ z přílohy (nejméně formát A3), Bible, psací potřeby.
- K **výkladu „Podobenství o pokladu a perle“** – mušle s perlou (vlepeným korálkem) v několika vrstvách šátků (nejméně 3), Bible, rozstříhané kartičky „Kvíz o ceně“, případně pracovní list „Drahé nebo levné“ a psací potřeby.
- K **aktivitě „Mušle a perla“** – podle potřeby vytištěná pomůcka G-2-641 „Mušle a perla“ (<https://katechete.apha.cz/materialy/materialy-ke-stazeni/musle-a-perla>).
- Ke **kreativní aktivitě „Tvorba mé vzácné perly“** – výtvarné potřeby podle výběru z návodu.
- K **aktivitě s videem** – pomůcky k promítání.

Vlastní poznámky ke katechezi:

Scénář:

Zahájení / modlitba (cca 5 minut)

Modlitba či zahájení setkání dle zvyklostí skupiny, přičemž lze využít i vhodné písně. Z našich výběrů doporučujeme:

- Aleluja: Hledejte Boží království a všechno, co k němu patří (MH 601, <https://zpevnik.proscholy.cz/pisen/2723/aleluja-8>); naučit se ji můžete pomocí odkazu <https://posukovskaschola.cz/pisnicky/aleluja/>.
- Pane, dnešek je den chvály (viz příloha)
- Ty jsi poklad náš (viz příloha)

Úvodní – DOPORUČENÁ – aktivita (cca 10 minut).

Pohybová hra „Najdu vzácnost?“

Cílem této aktivity je kromě vybití přebytečné energie skupiny **uvědomění si, že je důležité uvědomovat si zvláštní hodnotu některých věcí – mohou být „pokladem“**. Hra uvede skupinu do tématu setkání. Podle času je možné ji upravit.

Rozmístíte předem všechny „obyčejné věci“ po hrací ploše, lze je i přiměřeně ukrýt. „**Vzácnost**“ **schovajte** ideálně tak, aby nebyla úplně na očích, ale zároveň nebylo příliš obtížné ji najít. **Rozdejte sáčky a vysvětlete** dětem: „*Všimněte si, že se nám tu rozsypala spousta věcí, které tu obvykle nejsou – je jich... (řekněte přibližný počet). Mohli bychom je potřebovat, takže je zkuste posbírat. Do sáčků dávejte, co najdete!*“

Poté dejte **signál** a hráči začnou rychle **sbírat**, co najdou. Po cca pěti minutách sběru (nebo když vidíte, že většina nasbírala dost a někdo našel „vzácnost“), **zastavte hru**: „*Stop! Pojdme se posadit do kruhu a podíváme se, co jste našli.*“

Posadíme se a hráči doprostřed vysypou své nálezy. **Zeptáme se**, jestli se věci od sebe nějak liší a necháme proběhnout kolečko odpovědí. Pokud si děti nevšimnou, že jeden předmět je unikátní, **upozorníme** je na to a **zamyslíme se**, čím může být odlišný (je cenný – vzácný – jedinečný). **Nálezce se zeptáme**: „Jaký to byl pocit, když jsi našel něco odlišného? Uvědomil sis, že můžeš mít v ruce poklad? Podle čeho jsi to poznal?“

Krátce shrneme: „*Všichni jsme hledali, ale někdo našel vzácnost. Dnes si budeme povídat o tom, co nám chtěl Ježíš říct, když vyprávěl o takových vzácnostech – pokladech*“. Nalezenou „vzácnost“ i s ostatními věcmi odložíme, v katechezi budeme pracovat s jiným předmětem.

Aktivita „Ježíšovy příběhy“

Cílem této aktivity je **získání pojmu „podobnosti“** se kterým budeme pracovat. Zároveň je možno si **ověřit**, nakolik děti znají / domyslí **názvy známých příběhů z evangelia**.

Aktivita probíhá **formou společného luštění**. Na stůl / nástěnku umístíme vytištěný plakát „Ježíšovy příběhy“ z přílohy (minimálně formát A3). Děti mají za úkol (za pomoci Bible) křížovku vyluštit. Pojem podobnosti pak rozvineme v následující aktivitě.

Podobenství o pokladu a perle (cca 25 minut)

Úvod katecheze zvolíme podle **vybrané vstupní aktivity**:

- Pokud použijeme hru „Najdu vzácnost?“, uvedeme katechezi následovně: *„Jeden z vás na konci hry držel v ruce něco velmi cenného. Ježíši by se naše hra asi také líbila – na konci jsme přemýšleli, co ta cennost pro nás může znamenat a proč je důležité rozeznat cennou věc. On také přišel, aby svým učedníkům – a nám také – přišel říci o cenných a důležitých věcech. Také ale chtěl, aby jeho učedníci o tom, co jim říká, přemýšleli...“*
- Pokud použijeme **aktivitu „Ježíšovy příběhy“**, pokračujeme následovně: *„Vyluštili jste společně křížovku, která nám připomněla spoustu příběhů, které Ježíš svým učedníkům i dalším lidem vyprávěl. Zjistili jsme, jak se jim říká – ale proč je Ježíš vůbec vykládal?“*

Navážeme **zdůvodněním**: *„Ježíš učedníkům někdy neřikal přímo, co má na mysli, ale chtěl, aby o jeho slovech přemýšleli. Dělal to tak za svého života, ale i jako vzkříšený. Vzpomenete si na příběh, který jsme si nedávno k tomu vyprávěli?“* (Jedná se o příběh o emauzských učednících – hodina č. 24 tohoto cyklu) Necháme **proběhnout krátký brainstorming**, případně připomeneme, jak Ježíš v Emauzích vyprávěl, co o něm Bible říká.

Poté **pokračujeme**: *„Někdy jim vyprávěl příběh nebo přirovnání, takže naznačil, čemu se podobá to, na co myslí. Takovým příběhům říkáme podobenství.“* Pokud chceme, můžeme se v případě, že jsme hráli hru „Najdu vzácnost“, zeptat dětí, jestli si na název nějakého podobenství vzpomenou. *„Podobenství Ježíš vykládal o důležitých věcech. Několik z těch, které známe z evangelií, vyprávějí o Božím království. Když chtěl učedníkům přiblížit, co je to Boží království, řekl, že je to podobné NAPŘÍKLAD...“*

Doprostřed kruhu **položíme zabalenou mušli** a vyzveme děti, aby **zkusily hádat**, co v balíčku je. Poté jim řekneme, aby čtyři z nich **odkryli** jeden cíp složeného šátku; když objeví další vrstvu, necháme je opět hádat a **aktivitu opakujeme**, až se dostaneme k poslední vrstvě. Poté komentujeme: *„Když učedníci o jeho slovech přemýšleli, mohli si připadat stejně jako my. Pronikali pod povrch, ale pořád nevěděli, co je skutečným jádrem Ježíšova vyprávění.“*

Poté **vyzveme** děti, aby **rozbalily** poslední šátek a podívaly se, co v něm je. Mušle zůstává na šátku a my **komentujeme**: *„Vypadá to jako perla v mušli. A Ježíš Boží království mimo jiné jednou přirovnal právě k něčemu podobnému. Společně si to můžeme přečíst.“* **Přečteme text Mt 13,44-46.**

Po přečtení **pokračujeme**: *„Poklady ale nemusí být jen zlato a drahokamy. Další význam tohoto slova je ‘věci, které jsou vzácné a drahé’“.* Navážeme **aktivitou s kvízem** o ceně. Dáme dětem **rozstříhané kartičky** z přílohy „Kvíz o ceně“ (můžeme oddělit obrázky, názvy a popisky, nebo nechat popisky s názvy dohromady). Jejich úkolem je, aby k sobě **správně přiřadily** popisky, názvy a obrázky a zároveň je **seřadily od nejdražšího po nejlevnější**. (maximální čas 5 minut). Poté kvíz **vyhodnotíme** s následujícím komentářem:

Nejdražší jsou diamanty! Za 1 gram diamantů musíš zaplatit 75 000 EUR, to je asi 2 000 000 Kč. Zlato je na druhém místě, ale je mnohem levnější. 1 gram zlata stojí 36 EUR, tj. necelých 1000 Kč. 1 gram platiny stojí 28 EUR a koření šafrán je ještě levnější. 1 gram šafránu stojí 13 EUR, tj. asi 350 Kč. Co se týká lanýžů, stačí ti 3 – 9 EUR (80 – 240 Kč), ale počítej s tím, že to bude asi polovina Haribo medvídka.

V případě **dostatku času** můžeme téma **rozvinout** ještě dál: „*Slovo poklad ale může mít ještě další význam – mohou to být věci, které byste nikomu ani za nic nedali, i když nemají velkou cenu – třeba malé dárky od kamarádů. Pojdme zkusit, jestli dokážete takové věci od sebe poznat.*“ **Rozdáme dětem PL** „Drahé nebo levné“ z přílohy a necháme je samostatně pracovat. Po přiměřeném čase s dětmi pracovní list **projdeme** a hovoříme o něm. Můžeme využít i **sdílení** a ptát se, jestli nějaký podobný „poklad“ děti mají. PL můžeme **ponechat i jako domácí práci**, k níž se můžeme vrátit další hodinu.

Vrátíme se k biblickému textu a položíme dětem **několik kontrolních otázek**:

- Co udělal člověk, který našel poklad / obchodník? (Prodali všechno, co měli)
- Co asi museli prodat a čeho se vzdát, aby získali, co chtěli? (Majetek, dům, úspory...)
- Říkal Ježíš, jak je poklad velký nebo jak je perla cenná? (Ne)
- Co jim asi řekli jejich blízcí? (Riskují, jsou odvážní, jdou do nejistoty...)

Zeptáme se dětí, který **motiv se** v podobenství **opakuje** (prodání všeho). Poté **uzavřeme téma výkladem** podobenství: „*Zatím jsme si povídali o tom, co se nám, lidem, zdá být drahé. Ježíš měl ale na mysli něco jiného. Říkal, že Boží království je drahocenné a vzácné jako poklad nebo perla. Být s Ježíšem a s jeho Otcem, žít podle jejich vůle a prokazovat dobro všem je tak cenné, že stojí za to vzdát se i drahých a nejcennějších věcí. Být s Bohem je tak cenné, že má smysl vzdát se všech ostatních pokladů.*“

V závěru **necháme děti tvořit vlastní podobenství** a přirovnávat Boží království k tomu, co samy cítí jako krásné a cenné. Pomůže jim to lépe porozumět smyslu mluvení v podobenstvích a zkonkretizuje představu Božího království.

Modlitba dle zvyklostí skupiny.

Rozdání zápisových listů a zakončení setkání.

Případné doplňkové alternativy ke scénáři:

Mušle a perla

Dětem můžeme nabídnout i alternativní výklad podobenství o perle – obchodníkem s perlami je Ježíš, který dává všechno za to, aby nás, vzácné perly, získal. Podněty a příběhy k zamyšlení na toto téma (děti jsou mušle ukrývající vzácnou perlu) najdete v pomůcce G-2-641 „Mušle a perla“ (<https://katechete.apha.cz/materialy/materialy-ke-stazeni/musle-a-perla>)

Jeho poklad – práce s videem

Alternativní výklad z předešlé aktivity využívá i video z dílny „Vlčího doupěte“. Můžete jím doplnit četbu textu evangelia, případně podle něj připravit překvapení – „poklad“ pro děti. Inspiraci uvidíte přímo ve videu. Najdete je na <https://www.youtube.com/watch?v=88mfop8o0gU&t=6s>.

Tvorba „mé vzácné perly / pokladu“

Tato kreativní aktivita umožňuje zamyšlení nad tím, co je skutečně cenné, a poté to symbolicky ztvárnit. Můžeme tak **vytvořit vizuální prezentaci něčeho, co je pro nás v životě velmi cenné a vzácné** – naše „perla“ nebo „poklad“.

Seznam výtvarných potřeb:

Základ pro perly/poklady: Pro „perlu“: bílé nebo světlé modelovací hmoty (např. samotvrdnoucí hlína, polymerová hlína Fimo/Cernit, případně polystyrenové kuličky), pro „poklad“ menší krabičky (od sirek, šperků, bonbonů).

Dekorační materiál: korálky (různé barvy a velikosti), flitry, třpytky, malé kousky látek, barevné papíry, vlna, knoflíky, staré mince. Fixy, pastelky, barvy (vodovky, tempery, akryl), případně lak na nehty s třpytkami, perleťové barvy.

Lepidlo (ideálně Herkules nebo tavná pistole pro dospělé/dohled), nůžky.

Postup činnosti

1. Úvod a inspirace (5-10 minut)

Přečtete si nebo připomeňte podobenství o perle. Krátce se **zamyslete** nad tím, co znamená, že někdo prodal všechno, aby získal jednu jedinou, nesmírně cennou věc. Můžete **využít** otázky k zamyšlení:

- Co je pro tebe v životě tak cenné, že bys to nikdy nechtěl/a ztratit?
- Co pro tebe znamená štěstí, přátelství, rodina, tvé sny, víra?
- Pokud bys měl/a říct, co je tvůj největší poklad, co by to bylo?

2. Tvorba (20-40 minut)

Pro „perlu“: Z modelovací hmoty vytvarujete kuličku (perlu) libovolné velikosti. Může být hladká nebo s texturou. Jakmile je perla vytvarovaná, můžete ji nechat zaschnout (pokud používáte samotvrdnoucí hlínu) nebo hned zdobit. Pomocí lepidla připevňujte korálky, třpytky, kousky barevného papíru, nebo ji malujte perleťovými či třpytivými barvami. Snažte se, aby vypadala opravdu jedinečně a vzácně.

Pro „pokladovou truhličku“: Krabičku můžete obarvit, polepit papírem nebo látkou, aby vypadala jako stará truhla. Dovnitř můžete vložit malé symboly, které představují váš poklad – napsané vzkazy, kresby, miniaturní předměty, které mají pro vás význam (např. malý kamínek symbolizující sílu, srdíčko symbolizující lásku, křížek symbolizující víru). Truhličku ozdobte ji korálky, flitry, „drahokamy“ z barevného skla, knoflíky nebo starými mincemi.

3. Sdílení a reflexe (10-15 minut)

Když jsou všichni hotovi, nechte každého, aby svůj „vzácný poklad“ nebo „perlu“ ukázal ostatním, případně vysvětlil, co symbolizuje. Poté zopakujeme, že každý z nás má v životě něco nesmírně cenného, co si zaslouží být chráněno a ceněno více než cokoli jiného.

Hledání pokladů – pár tipů a nápadů ☺

- Společně si můžete **zahrát na hledání pokladu** – jeden ze skupiny „poklad“ schová a ostatní ho mají za úkol co nejrychleji najít. K pokladu může poskytnout ten, kdo ho skrýval, nápovědu, nebo napovídat způsobem „přihořívá – hoří“.
- Pokud jste sami, zamyslete se, kterou věc jste ve svém pokoji už dlouho neviděli, a zkuste ji najít. Možná to bude stejně dobrodružné!
- **Poklady** ale mohou být i **neviditelné** – můžeme si představit to, čeho si vážíme na svých kamarádech nebo rodičích, jako vzácný šperk. Zkuste někomu blízkému říct, jaký podobný poklad jste u něho našli!
- Vydejte se na **objevitelskou výpravu** – starozákonní Kniha přísloví říká, že moudrost a poznání je vzácnější než perly (Př 3,15). Každý den se projděte místem, kde bydlíte, a zkuste objevit něco, čeho jste si nikdy nevšimli. Nebo vymyslete pro celou rodinu výlet!
- A když se ti bude objevování pokladů poznání a perel vědomostí líbit (a chceš zažít nějaké to dobrodružství), vyzkoušej **aplikaci GeoFun** (<https://www.geofun.cz/>) – dozvíš se spoustu zajímavých informací o mnoha pozoruhodných místech. Ta jsou také opravdovými poklady, kde můžeme zahlédnout nějaký střípek Božího království mezi námi!